

Розділ 1

**РОЗВИТОК СИСТЕМИ
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ**

<http://doi.org/10.26565/1727-6667-2026-1-01>
УДК 35.071.2:338.26

Кармишев Дмитро Васильович,
доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри публічної політики
Навчально-наукового інституту «Інститут державного управління»
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна,
майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1617-3240>
e-mail: dvk1vip@gmail.com

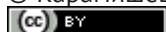
Суворов Валентин Павлович,
кандидат наук з державного управління,
асистент кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я
Харківського національного медичного університету,
просп. Науки, 4, 61022, м. Харків, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-0196-4269>
e-mail: vip.suvorov@gmail.com

Дідок Юлія Валентинівна,
доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри публічного управління та державної служби
Навчально-наукового інституту «Інститут державного управління»
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна,
майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3364-115X>
e-mail: yuliyadidok@gmail.com

**НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ
ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ АСПЕКТИ МОДЕРНІЗАЦІЇ
СИСТЕМИ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ
РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ
ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ**

Анотація. У статті проаналізовано нормативно-правову базу та організаційні підходи до модернізації національної системи стратегічного планування регіонального розвитку під час повоєнного відновлення. Сформульовано практичні рекомендації щодо оптимізації

© Кармишев Д. В., Суворов В. П., Дідок Ю. В., 2026

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0.

законодавства та управлінських інструментів стратегічного планування регіонального розвитку, що дозволить адаптувати регіональну політику до сучасних вимог євроінтеграції.

Аналіз нормативно-правової бази свідчить про системну трансформацію українського законодавства та його адаптацію до принципів регіональної політики ЄС. Завдяки модернізації системи стратегічного планування, зокрема впровадженню смарт-спеціалізації, геоінформаційних систем і моніторингу за ключовими показниками, Україні створено сучасний інституційний фундамент для ефективного стратегічного управління розвитком регіонів.

Обґрунтовано, що адаптація нормативної бази в умовах євроінтеграції та повоєнного відновлення потребує вирішення таких стратегічних завдань: усунення неузгодженостей та суперечностей, дублювання функцій та розбіжностей між стратегічними документами державного, галузевого, регіонального та місцевого рівнів; оптимізація фінансових інструментів, забезпечення чіткого зв'язку між стратегічними цілями та бюджетними асигнуваннями, зокрема через прозорі механізми та залучення коштів європейських структурних фондів; підвищення спроможності органів місцевого самоврядування та Агенцій регіонального розвитку, а також активне залучення громадського сектору до процесів розроблення, моніторингу й оцінювання програм та проєктів.

Доведено, що подальше удосконалення нормативної бази має спиратися на принципи субсидіарності, гнучкості та багаторівневого врядування. Саме такий підхід є критично важливим для: забезпечення сталого повоєнного відновлення; конвергенції методів реалізації регіональної політики; успішної інтеграції вітчизняної системи стратегічного планування в безпековий та економічний простір ЄС.

Ключові слова: *державна регіональна політика, державна стратегія регіонального розвитку, стратегічне планування, регіональний розвиток, нормативно-правове забезпечення, багаторівневе врядування, європейська інтеграція, принципи регіональної політики ЄС, повоєнне відновлення.*

Як цитувати: Карамішев Д.В., Суворов В. П., Дідок Ю. В. Нормативно-правові засади та євроінтеграційні аспекти модернізації системи стратегічного планування регіонального розвитку в умовах повоєнного відновлення. *Теорія та практика державного управління*. 2026. Вип. 1 (82). С. 9–28. <http://doi.org/10.26565/1727-6667-2026-1-01>

Вступ

В умовах повоєнного відновлення та євроінтеграційного поступу України регіони стають визначальними для реальних змін в суспільстві, а регіональні стратегії виходять далеко за межі традиційного розподілу бюджетних коштів і перетворюються на ефективні інструменти впливу, що базуються на принципово нових підходах: смарт-спеціалізації (визначення унікальних економічних переваг конкретної території), залучення інвестицій, розвитку транскордонного співробітництва та раціонального використанні інструментів фінансової підтримки ЄС (таких як фонди згуртованості).

За таких умов, головний виклик для державної політики розвитку регіонів та громад полягає в умінні мислити категоріями середньострокових планів, програм і проєктів, які здатні демонструвати конкурентоспроможність, адаптивність та конгруентність євроінтеграційному курсу та забезпечувати повноцінне пово-

енне відновлення територій за принципом «Відбудувати краще, ніж було» (Build Back Better). Саме тому стратегічне планування стає ключовим інструментом, що дозволяє зменшити диспропорції між регіонами, підвищити якість життя людей та забезпечити сталий розвиток територій в єдиному європейському просторі і в кінцевому рахунку перетворити євроінтеграцію з декларативного зовнішньополітичного курсу на практичну дорожню карту для кожної окремої громади.

Зважаючи на запровадження інтегрованого підходу до стратегічного планування, вважаємо, що подальші кроки в цьому напрямі мають передбачати відхід від декларативності і чітке розмежування фокусів в залежності від рівнів документів та реальних можливостях їх реалізації в залежності від компетенції суб'єктів впровадження на відповідних рівнях із урахуванням розробленої для цього регулюючої нормативної бази. Цілком погоджуємося з думкою Н. Сітнікової та А. Кулак, і вважаємо, що, за останні роки в Україні, завдяки формуванню експертного середовища та широкій промоції методології стратегічного планування й відповідного досвіду реалізації різних проєктів у зазначеній сфері, сформувався концепт так званого «вітринного планування», коли якісно оформлені та презентовані стратегічні документи часто залишаються суто декларативними і дублюючими загальні підходи до їх розроблення. Вони не стають інструментом реального управління, оскільки не забезпечують виконання завдань та отримання вимірюваних результатів у практичному вимірі з урахуванням наявних особливостей та унікальності [22]. Це призводить до того, що у багатьох випадках стратегічні документи, як продукти розробляються не для того, щоби інституціоналізувати та оптимізувати саме результати виконання планів, а фактично стають формальними документами, що потрібні лише для легітимізації планів з боку замовників і підтвердження роботи розробників, які позиціонують себе як професійні експерти, що фактично підтверджує їх статус, але не впливає на подальшу ефективність реалізації стратегічних документів.

Узагальнюючи порівняльний аналіз вітчизняного законодавства та регламентів ЄС, А. Харченко зосереджує увагу на принципових розбіжностях в підходах до стратегічного управління, фінансування, оцінювання та контролю ефективності регіональної політики, зазначаючи, що українська система досі спирається на централізовану координацію та бюджетні субвенції, у той час, як європейська – орієнтована на багаторівневе врядування, паритетне партнерство та спільне управління [16].

Як зазначають М. Карп'як, М. Габрель та інші дослідники, брак уніфікованого регламенту та єдиної методологічної бази для розроблення програм регіонального розвитку органами виконавчої влади та місцевого самоврядування призводить до нормативно-правової неузгодженості. Цей правовий хаос надмірно перевантажує документообіг, змушуючи адміністративний персонал фокусуватися на рутинних бюрократичних процедурах замість практичної реалізації стратегічно важливих проєктів [4].

За оцінками О. Мосіна, діючи на сьогодні в Україні система моніторингу та оцінювання реалізації планів регіонального розвитку в Україні притаманна низка деструктивних процесів та явищ, зокрема, це виявляється у формалізації

контрольних процедур, відсутності інтеграції результатів оцінювання в процес прийняття рішень, ігноруванні новітніх оціночних методологій, а також у низькому рівні відкритості для суспільства [5].

Отже, поточна практика середньострокового стратегічного планування в Україні має переважно декларативний характер і потребує реформування у бік більш чіткої регламентації на законодавчому рівні процесів реалізації стратегічних напрямів регіональної політики, зокрема що стосується нових підходів до багатоканального фінансування, технологічного супроводу, оцінювання та контролю ефективності програм і проєктів. Головною системною проблемою є розрив між стратегічними цілями, операційними планами дій та обсягами їх фінансового забезпечення, що суперечить суті ефективного стратегічного управління. Вирішення зазначеної проблеми лежить у площині конкретних регулюючих механізмів довго- і середньострокового планування з визначенням реальних суб'єктів реалізації стратегічних завдань, інвестиційних можливостей, чітким розподілом відповідальності та фінансових зобов'язань, узгодження інструментів стратегічного управління із діючими інструментами, що застосовуються в системі багаторівневого врядування референтних країн ЄС.

Огляд літератури

Проблематика державної регіональної політики, теоретико-методологічні аспекти стратегічного планування регіонального розвитку та механізмів його практичної реалізації, зокрема в умовах інтеграції до Європейського Союзу перебувають в центрі уваги та отримали вагоме відображення у працях українських дослідників, таких як О. Амоша, О. Бобровська, З. Бурик, Л. Васильєва, В. Геєць, З. Герасимчук, Б. Данилишин, Я. Жаліло, М. Карп'як, М. Ковалів, А. Кулак, А. Кулик, Ю. Куц, С. Максименко, М. Максименюк, В. Мамонова, С. Манець, А. Мельник, А. Мосін, В. Науменко, О. Хохуляк, В. Потапенко, Д. Пукір, Н. Сітнікова, М. Силенко, О. Сунцова, І. Сторонянська, А. Ткачук, О. Харченко, М. Хитько, Н. Щербак та інші. Незважаючи на досить значну кількість наукових публікацій за зазначеною проблематикою, залишається необхідність комплексного розгляду нормативно-правових засад та євроінтеграційних аспектів функціонування системи стратегічного планування регіонального розвитку в Україні.

Систематизація наукових напрацювань зазначених авторів слугує підґрунтям для формування теоретико-методологічних і прикладних підходів до стратегічного планування регіонального розвитку за умов євроінтеграції. Означений контекст визначає гостру актуальність теми та диктує потребу у проведенні досліджень, орієнтованих на оптимізацію нормативно-правового забезпечення та вдосконалення механізмів державного регулювання регіонального розвитку України, зважаючи на пріоритети повоєнної відбудови.

Мета статті

Метою статті є розгляд нормативно-правових засад та обґрунтування організаційно-управлінських підходів до модернізації національної системи

стратегічного планування регіонального розвитку в умовах повоєнного відновлення, а також розробка конкретних напрямів оптимізації нормативного забезпечення та організаційно-управлінського інструментарію стратегічного планування на регіональному рівні для адаптації та відповідності сучасним євроінтеграційним вимогам.

Методологія дослідження

Методологічну основу дослідження нормативно-правових засад стратегічного планування становить комплекс загальнонаукових та спеціальних методів, застосованих для аналізу українського законодавства, міжнародних угод і галузевих публікацій у сфері стратегічного планування регіонального розвитку. Зокрема, на основі системного підходу та методів формалізації здійснено узагальнену оцінку вітчизняної нормативно-правової бази щодо реалізації державної політики регіонального розвитку в контексті євроінтеграції. Контент-аналіз дозволив систематизувати нормативно-правові акти, угоди й настанови щодо регіонального планування. Завдяки бібліосемантичному методу та прогнозуванню окреслено перспективи розвитку досліджуваної сфери, а за допомогою бенчмаркінгу обґрунтовано організаційні механізми імплементації передових міжнародних практик стратегічного планування регіонального розвитку в Україні.

Основні результати дослідження

Через повномасштабну російську агресію реалізацію ключових завдань Державної стратегії регіонального розвитку довелося тимчасово призупинити задля її адаптації до умов воєнного часу, а сам документ [9] вимагав перегляду з урахуванням викликів воєнного стану. Проте зволікання з актуалізацією Державної стратегії регіонального розвитку мало негативні наслідки: система стратегічного планування втратила збалансованість, а натомість з'явилася низка дублюючих документів [13].

Ухвалення змін до Закону України «Про засади державної регіональної політики», після початку повномасштабного вторгнення РФ [8], докорінно змінило підходи до стратегічного планування. Метою цих новацій є адаптація регіонального розвитку до сучасних умов воєнного стану, інтеграція політики відновлення після руйнувань та синхронізація планування на всіх рівнях за європейськими підходами. Основні стратегічні новації закону охоплюють кілька ключових напрямів на основі запровадження трирівневої системи планування із закріпленням вертикальної координації «держава – регіон – територіальна громада». Стратегічне планування на відповідних рівнях передбачає розробку та реалізацію взаємопов'язаних стратегічних документів: державної стратегії регіонального розвитку (державний рівень), регіональних стратегій розвитку (регіональний рівень); стратегій розвитку територіальних громад (місцевий рівень), які не суперечитимуть один одному [8].

Законом України «Про засади державної регіональної політики» [8] запроваджено європейський принцип моделювання розвитку на основі функціо-

нальних типів територій, для яких розробляються окремі специфічні фокуси у стратегіях: території відновлення (регіони та громади, що зазнали найбільших руйнувань внаслідок збройної агресії); регіональні полюси зростання (території з високим потенціалом розвитку, що можуть «тягнути» за собою інші); території з особливими умовами для розвитку (наприклад, прикордонні чи гірські райони); території сталого розвитку (відносно стабільні і самодостатні та збалансовані за цілями сталого розвитку території) [8].

Ще однією важливою новацією закону [8], враховуючи кризові явища, що супроводжують реалізацію регіональної політики розвитку, у т.ч. на мікрорівні є політика відновлення, де поряд зі звичайними стратегічними документами передбачені Плани відновлення та розвитку регіонів і громад, що являють собою комплексні оперативні документи, які координують швидку відбудову критичної інфраструктури, житла та створюють умови для повернення людей і бізнесу ще до того, як запрацюють довгострокові економічні проекти стратегії.

Одним із засадничих принципів відновлення вітчизняних регіонів і територіальних громад є ухвалення управлінських рішень на основі верифікованих даних щодо їхньої соціально-економічної активності. Стратегічне планування на регіональному рівні переходить у сучасний цифровий формат завдяки створенню Єдиної геоінформаційної системи (ГІС) регіонального розвитку, що забезпечить моніторинг виконання стратегій та здійснення оцінки стану кожної громади в онлайн-режимі. Звичайно, ГІС мають стати базою для ухвалення управлінських рішень та розподілу фінансування, забезпечити ефективну агрегацію, візуалізацію та порівняльний аналіз зазначених масивів інформації у доступному для користувачів форматі. До речі, застосована методологія ГІС регіонального розвитку базується на європейських практиках моніторингу показників соціально-економічного поступу, а гармонізація оновлених індикаторів вітчизняної системи з європейськими аналогами є необхідною передумовою для інтеграції України до профільних програм фінансування та інструментів регіональної політики Європейського Союзу

Законом передбачена подальша інституціоналізація та підсилення ролі Агенцій регіонального розвитку, які трансформуватимуться з суто аналітичних центрів на повноправних інституційних учасників планування. Спектр їхніх можливостей розширився, зокрема щодо залучення до безпосереднього розроблення стратегій та інвестиційних паспортів громад, а також отримання прав надавати платні послуги для фінансової самостійності [8]. Завдяки цим змінам стратегічне планування регіонального розвитку зазнає якісних змін і перетворюється з формального написання документів на практичний інструмент інтегрованого управління у синергії з державою.

Важливим етапом середньострокового планування стало схвалення Урядом Плану України з метою реалізації ініціативи Європейського Союзу “Ukraine Facility”, запровадженої Регламентом (ЄС) Європейського Парламенту та Ради (ЄС) від 29 лютого 2024 р. № 2024/792 [12], який заклав основу для отримання фінансової підтримки від Європейського Союзу на 2024–2027 роки. Документ визначає чітку дорожню карту розвитку і включає понад 150 індикаторів за 69

напрямами реформ, які мають бути виконані до кінця 2027 року. [6]. План для Ukraine Facility передбачає здійснення структурних реформ, а також кроки для розвитку пріоритетних секторів, що спрямовано на забезпечення економічного зростання, посилення стійкості національної економіки” [14]. Програма фінансової підтримки України з боку Європейського Союзу «Ukraine Facility» на період 2024–2027 років спрямована на досягнення комплексної макроекономічної стабілізації, модернізацію інфраструктури, повоєнну відбудову та інтенсифікацію процесів європейської інтеграції. Імплементация програми передбачає траншевий механізм фінансування, результативність якого безпосередньо зумовлена успішним виконанням узгоджених структурних реформ. Практична реалізація реформ охоплює чотири ключові сфери: бізнес-середовище, людський капітал, фінансові ринки та управління державними активами (включно з приватизацією). Обов’язковою умовою для всіх етапів реформування є впровадження трьох наскрізних пріоритетів – європейської інтеграції, цифровізації та «зеленого» переходу. [6].

Виконання міжнародно-правових зобов’язань України за Рамковою угодою щодо спеціальних механізмів реалізації фінансування ЄС у межах інструменту Ukraine Facility (ратифікованої Законом України від 6 червня 2024 р. № 3786-IX) орієнтоване на досягнення таких стратегічних результатів: впровадження та налагодження національного механізму координації взаємодії органів державної влади; підвищення ефективності адміністрування та цільового використання фінансової допомоги в межах інструменту Ukraine Facility; створення надійної системи верифікації та захисту спільних фінансових інтересів України та Європейського Союзу [6].

Постановою КМУ від 15 листопада 2024 р. № 1318 «Деякі питання реалізації інструменту Ukraine Facility» затверджено Порядок управління, моніторингу та контролю за виконанням Плану України [1], який розроблений на виконання Плану України, схваленого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 березня 2024 р. № 224 (Офіційний вісник України, 2024 р., № 32, ст. 2035; 2025 р., № 70, ст. 4834). Правове та функціональне забезпечення імплементации інструменту Ukraine Facility, запровадженого Регламентом Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2024/792 від 29 лютого 2024 р., реалізується через розгортання комплексної системи управління, моніторингу та контролю. Зазначений інституційний механізм спрямований на детермінацію та верифікацію результатів виконання Плану в межах інструменту Ukraine Facility протягом 2024–2027 років, гарантуючи прозорість та цільову ефективність використання залучених фінансових ресурсів.

План України виступає базовим інструментальним фундаментом реалізації програми Ukraine Facility, що регламентує цільові орієнтири структурних реформ і трансформацій, необхідних для сталого економічного розвитку, повоєнного відновлення та інтенсифікації євроінтеграційних процесів. Як стратегічна платформа модернізації та реконструкції держави у цей складний трансформаційний період, План водночас забезпечує практичне наближення України до Єдиного ринку ЄС. У розвитку цього процесу, кінцевим результатом його

імплементатії передбачено досягнення повної сумісності з європейськими стандартами, політиками та правовою системою ЄС, що виступає вирішальним фактором набуття Україною повноправного членства в ЄС [6].

Конструктивна структура Плану базується на збалансованому поєднанні галузевих реформ та інвестиційних інструментів, розроблених з урахуванням ресурсних спроможностей держави. Імплементатія заходів Плану підпорядкована досягненню таких верифікованих результатів: активізація внутрішніх маркерів економічного зростання та залучення цільового інвестиційного капіталу в пріоритетні сектори; підвищення інституційної та адаптаційної спроможності органів державної влади; гармонізація національного законодавства з правовим полем ЄС, що виступає ключовим критерієм готовності України до вступу в ЄС [6].

Трансформація національної системи стратегічного планування через імплементатію Плану України забезпечує чітке ранжування пріоритетів і послідовності реформ, що виступають основою макроекономічної стабілізації та підвищення соціально-економічної резистентності та національної стійкості. Нормативно-правовий потенціал Плану скерований на досягнення таких практичних результатів: інституціоналізацію єдиної платформи взаємодії з пулом міжнародних донорів, підвищення прозорості та узгодженості відновлювальних процесів, а також оптимізацію механізмів залучення іноземних інвестицій та приватного капіталу у проекти реконструкції та технологічної модернізації. [6].

Важливим кроком Уряду у напрямі підвищення якості стратегічного планування стало затвердження низки конкретних і послідовних, алгоритмізованих документів, що стосуються розроблення Державної стратегії регіонального розвитку, регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації та проведення моніторингу реалізації зазначених стратегій і планів заходів, а також порядків з питань відновлення та розвитку регіонів і територіальних громад. Узагальнення ключових аспектів та стратегічних орієнтирів цих документів [2; 3; 10] у хронологічному порядку полягають у наступному.

Постанова Кабінету Міністрів України від 18 липня 2023 р. № 731 «Про затвердження порядків з питань відновлення та розвитку регіонів і територіальних громад» є одним із базових документів у системі стратегічного планування відновлення України після руйнувань, завданих російською агресією, метою якого є створення сучасного, чіткого, прозорого механізму для відбудови громад і регіонів із фокусом на підхід "Build Back Better" (Відбудувати краще, ніж було) [10]. Цим документом запроваджено засадничі порядки, які діють як єдина система. По перше, затверджено порядок визначення «територій відновлення» (як окремого функціонального типу територій у межах державної регіональної політики) на основі чітких критеріїв. По друге, визначено чіткий алгоритм розроблення, реалізації та моніторингу планів відновлення для двох рівнів: регіонального (області) та місцевого (територіальні громади). Плани розробляються на період до 31 грудня 2027 року (у прив'язці до чинної Державної стратегії регіонального розвитку) [10].

Логіка і системність планування за такими порядками закладає чіткі та зрозумілі орієнтири для органів місцевого самоврядування та держави, оскільки

План відновлення не може бути просто списком розрізнених об'єктів, які потребують першочергової уваги, а обов'язково пов'язується із Програмою комплексного відновлення території та загальною стратегією розвитку громади. І хоча існують ризики надмірного бюрократичного навантаження через жорстку прив'язку планів відновлення до містобудівних програм комплексного відновлення, цей крок дозволив зробити проекти відбудови максимально інвестиційно привабливими для міжнародних партнерів, які вимагають неупередженості, аналітичного супроводу та прозорості [10].

Постанова Кабінету Міністрів України від 4 серпня 2023 року № 816 суттєво оновила та затвердила новий Порядок розроблення регіональних стратегій розвитку, планів заходів з їх реалізації, а також систему моніторингу та оцінювання, що дало підстави адаптувати регіональне планування до умов воєнного стану, завдань повоєнного відновлення та євроінтеграційних вимог [3].

Ключовими аспектами документу є запровадження інструментів та підходів, які відрізняють його від попередніх регулятивних актів, зокрема: обов'язкове враховування специфіки територій всередині області з поділом на особливі типи територій (наприклад, території відновлення, полюси росту, а також ті, що потребують особливої підтримки). Процеси розроблення, моніторингу та звітності максимально цифровізуються через державні інформаційні системи, що забезпечує прозорість та актуальність даних. Враховано особливості планування для деокупованих територій та регіонів, що зазнали значних руйнувань, дозволяючи гнучко і оперативно коригувати цілі, що важливо в кризових умовах під час воєнного стану. Забезпечення тісного взаємозв'язку зі стратегіями розвитку територіальних громад за принципом "знизу-вгору". Щодо стратегічних орієнтирів, то документ чітко визначає, навколо яких векторів має будуватися майбутнє кожного регіону. Зокрема, фокус робиться на поверненні вимушених переселенців (ВПО та біженців з-за кордону), створенні нових робочих місць, перекваліфікації кадрів та забезпеченні доступних соціальних і медичних послуг [3].

Завдяки Постанові змінено підхід до контролю за виконанням стратегій завдяки моніторингу, який стає безперервним процесом, та передбачає трирівневу систему оцінювання: вхідні ресурси (фінансування), безпосередні результати (наприклад, кількість побудованих об'єктів), стратегічний вплив (наприклад, середньо і довгострокові соціальні зміни в регіоні). Крім цього, запроваджуються Індикатори ефективності (КРІ) для кожної цілі, шляхом встановлення чітких кількісних та якісних показників, які підлягають вимірюванню. Також, важливим є те, що документ передбачає публічність, завдяки тому, що результати моніторингу мають бути відкритими для громадськості, що підвищує підзвітність місцевої влади [3].

Запровадження документу сприяло перетворенню регіональних стратегій на реальні управлінські інструменти відновлення, завдяки чому регіональне планування здійснюватиметься з прив'язкою до конкретних проблемних територій, вимог ЄС та на основі цифрового моніторингу і контролю за витратами грошових коштів [3].

Постанова Кабінету Міністрів України від 4 серпня 2023 року № 817 на відміну від постанови № 816, яка стосується регулюючих заходів на регіональному рівні, визначає правила гри для державного рівня. Вона затвердила новий Порядок розроблення Державної стратегії регіонального розвитку України (ДСРР), плану заходів з її реалізації та системи моніторингу. Цей документ фактично перезапустив державне бачення регулювання просторового розвитку, відновлення та стійкості України в умовах війни та повоєнного відновлення [2].

Ключові аспекти Постанови № 817 передбачають осучаснення регулюючих інструментів на основі більш чітких, результативних і євроорієнтованих підходів: підпорядкування регіональних стратегій та стратегій громад єдиній Державній стратегії за наскрізним принципом; цифровізація процесу розроблення, збору даних та моделювання просторового розвитку та впровадження ІС-технології, дозволяють бачити реальну картину руйнувань, міграції та економічного потенціалу в режимі реального часу; етапність планування заходів реалізації ДСРР із фінансовим забезпеченням, що дозволяє більш ефективно здійснювати менеджмент ресурсів з урахуванням безпекової ситуації; жорстка прив'язка фінансування до програм державного регіонального розвитку, міжнародної допомоги, коштів на відновлення [2].

Документ передбачає функціонування системи моніторингу і контролю за виконанням Державної стратегії завдяки запровадженню системи інтегрованих та результативних індикаторів; динамічних підходів до корегування Плану заходів (на три і чотирирічний період), що надзвичайно важливо в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення; відкритості та підзвітності, що дозволяє міжнародним донорам та українському суспільству бачити ефективність використання коштів на відновлення [2].

Важливим є те, що реалізація Постанови відбувається з урахуванням синхронізації з Політикою згуртованості ЄС (Cohesion Policy) [7; 19], оскільки це є одночасно і елементом адаптації до стандартів Європейського Союзу і стратегічним кроком для того, щоб після завершення війни Україна змогла повноцінно включитися в архітектуру європейських структурних фондів та отримувати відповідні субсидії на вирівнювання розвитку регіонів. Отже, Постанова КМУ № 817, це документ, що створює підвалини для збалансованого відновлення та підтримки постраждалих територій, формування і сталого розвитку нових центрів зростання та адаптацію системи стратегічного управління до стандартів Європейського Союзу [2].

Нова редакція Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки (затверджена постановою КМУ № 940 від 13 серпня 2024 року) стала відповіддю на радикальні зміни, спричинені повномасштабною війною, та необхідність її синхронізації з європейськими стандартами. Повномасштабна російська агресія суттєво посилила нерівність між українськими регіонами. Як наслідок, значно збільшало територій, окремих громад, які критично потребують прямої державної підтримки, а також впровадження спеціальних інструментів та стимулів для відновлення [9].

Головний вектор оновленого документа – наближення української регіональної політики до Політики згуртованості (Cohesion Policy) Європейського Союзу, яка є важливим та дієвим інструментом ЄС для зміцнення демократії та інтеграції держав-членів [7; 19] та зміна фокусу довоєнних пріоритетів на безпеку, стійкість та відновлення. Відповідно, визначено такі ключові стратегічні цілі, як: формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах; підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів із фокусом на зміну структури місцевих економік та адаптацію до умов воєнного стану; розбудова ефективного багаторівневого врядування з чітким розподілом повноважень між державою, регіонами та громадами [9].

Дослідження сучасного контексту просторового розвитку України дозволило ідентифікувати низку критичних викликів для держави, що зумовлюють необхідність крос-секторальної інтеграції регіональної, галузевих і відновлювальних політик та стратегій. Пріоритетне значення серед них мають: повномасштабна збройна агресія РФ, тимчасова окупація суверенних територій та деструкція інституційної спроможності органів місцевого самоврядування й виконавчої влади; критичне розширення ареалу територій, що потребують преференційного державного регулювання, а також радикальна структурно-просторова трансформація національної економіки зі звуженням як внутрішнього, так і експортного потенціалу регіонів; масове руйнування виробничих та соціальних об'єктів, суттєва невідповідність наявної інфраструктури сучасним безпековим, та соціо-гуманітарним стандартам; регрес людського капіталу та трудового потенціалу, інтенсифікація депопуляційних процесів, а також загострення екодеструктивних ризиків унаслідок ведення бойових дій; неадаптованість вітчизняної системи управління регіональним розвитком до змістовних характеристик, процедур та передових практик Політики згуртованості ЄС [9].

Оновлена стратегія повністю інтегрувала принципи належного відновлення після руйнувань, які є похідними філософії врахування викликів війни. Зокрема, це: пріоритет безпеки та інклюзії, коли відбудова інфраструктури тепер жорстко прив'язана до безпекових вимог (сховища, цивільний захист) та стандартів безбар'єрності для вразливих груп населення та ветеранів; енергетична незалежність та «Зелений перехід», де робиться акцент на децентралізацію енергосистеми регіонів, впровадження відновлюваних джерел енергії та енергоефективність згідно з курсом EU Green Deal; подолання демографічної кризи, що передбачає комплекс заходів щодо повернення вимушених переселенців, створення робочих місць та відновлення житлового фонду [9].

Реалізація Стратегії, як і державної політики регіонального розвитку, про що вже зазначалося нерозривно пов'язана із сучасними цифровими інструментами. Оцінка ефективності громад, моніторинг виконання стратегічних планів та обґрунтування інвестиційних проєктів здійснюватимуться через геоінформаційну систему регіонального розвитку та систему DREAM [18], що мінімізує людський фактор і корупційні ризики при розподілі коштів на відновлення. Відтепер кошти місцевих бюджетів на капітальні видатки виділятимуть лише для тих проєктів,

які внесено до Єдиного проєктного портфеля громади. Це дозволить громадам правильно розставити пріоритети та підготувати якісні інвестиційні пропозиції. Водночас, оновлена Державна стратегія є документом вищого рівня. Це означає, що регіональні органи влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані актуалізувати свої чинні стратегії розвитку та плани заходів, щоб вони відповідали новим орієнтирам, інакше виникнуть труднощі із залученням фінансування з державного бюджету та від міжнародних донорів [9].

Отже, у нормативній площині, було запроваджено низку стратегічних документів різних рівнів, які загалом заклали основу для нової, євроорієнтованої системи стратегічного планування регіонального розвитку в Україні в умовах повоєнного відновлення. Проте, залишається невирішеним низка питань щодо визначення чітких індикаторів якості та ефективності реалізації відповідних програм і проєктів на регіональному та місцевому рівні. Зокрема, слід зосередитися на декількох ключових проблемних питаннях.

Перше, це проблема методології (Що і як вимірювати?). На сьогодні в чинній системі стратегічного планування регіонального розвитку відсутні уніфіковані стандарти та немає єдиної затвердженої системи індикаторів для різних регіонів, що унеможливорює порівняння успішності розвитку, наприклад, прифронтової, деокупованої чи тилової областей. Водночас, спостерігається переважання кількісних показників над якісними, коли зазвичай звітування зводиться до «освоєних коштів» або «кількості проведених заходів», замість вимірювання реального впливу на життя громади, наприклад, рівня задоволеності послугами чи створення нових робочих місць.

Друге, це інституційні та кадрові бар'єри (Хто і де вимірює?), обумовлені дефіцит кваліфікованих фахівців на місцевому рівні. Так, органам місцевого самоврядування часто бракує аналітиків, здатних розробити складні індикатори (особливо економічні, екологічні, інноваційні, як того вимагають європейські стандарти. До цього додається конфлікт інтересів в оцінюванні, коли часто моніторинг проводять ті самі структури, які й реалізують проєкти, що призводить до суб'єктивності та «підгону» результатів під планові показники.

Третє, це інформаційно-технічне забезпечення (Звідки брати дані?), що обумовлено браком актуальної та деталізованої статистики, коли наприклад Державна служба статистики часто не має даних у розрізі окремих територіальних громад (особливо щодо ВВП на душу населення, реальних інвестицій чи міграційних процесів), що робить розрахунок точних індикаторів вкрай важким. Крім цього, все ще відчувається брак автоматизації, коли процеси збору даних та моніторингу досі не інтегровані в єдину цифрову систему управління регіональним розвитком, що затягує оцінку в часі.

На основі відкритого оцінювання стану досягнення ЦСР в Україні обґрунтовано необхідність інтеграції критеріїв ОЕСР/КСР у комплексну систему моніторингу стратегічного розвитку. Це дозволить створити дієвий механізм державного моніторингу стратегічного розвитку та забезпечить чітке оцінювання результативності програм і стратегій, зокрема їхнього безпосереднього впливу на суспільні процеси. [17].

Ефективним інструментом модернізації системи планування є впровадження підходу RBM (Results-Based Management). Його застосування забезпечує побудову чіткого ланцюга результатів, оптимізацію розподілу ресурсів та синхронізацію стратегічних цілей із бюджетним процесом на основі безперервного моніторингу. Практичні переваги впровадження RBM: обґрунтоване проектування, шляхом формування логічного ланцюга результатів ще на етапі розробки стратегії; пряме бюджетування програм та планів дій під конкретні стратегічні цілі; контроль ефективності завдяки моніторингу усіх етапів реалізації та цільового використання ресурсів [22].

За методологією ОЕСР/КСР, управління, орієнтоване на результат (RBM), передбачає фокусування на трьох ключових показниках: продуктивності (безпосередніх операційних результатах); підсумках (середньострокових ефектах); впливі (довгострокових суспільно-економічних змінах) [21].

Ключовим викликом стратегічного планування є вибір релевантних індикаторів для моніторингу завдань та контролю виконання заходів. Для забезпечення ефективності цього процесу система моніторингу має відповідати таким критеріям: оптимальність, що передбачає дотримання принципу «необхідно і достатньо» – показники повинні чітко відповідати цілям і не перевантажувати систему; регулярність, коли вимірювання здійснюються через чітко визначені інтервали часу; практична цінність, коли дані моніторингу використовуються як інструмент оперативного коригування поточних планів дій та враховуються під час розробки наступних стратегічних документів. Регулярний аудит цих показників має забезпечити зворотний зв'язок для своєчасного коригування планів дій та якісного проектування майбутніх програм розвитку [22].

Незалежне оцінювання стратегічного документа спрямоване на комплексний аналіз поточної чи завершеної діяльності для визначення її відповідності поставленим цілям. Ключовим завданням цього процесу є вимірювання ефективності (раціональності використання ресурсів щодо досягнутих результатів), а також верифікація успішних кейсів чи негативних наслідків реалізації стратегії [22]. Результати оцінювання можуть використовуватися для масштабування кращих практик та нівелювання системних ризиків.

Метою оцінювання стратегічних документів є визначення їхньої практичної результативності, фінансової віддачі та сталості досягнутих змін. Відповідний процес передбачає комплексний аналіз причинно-наслідкових зв'язків, контекстних чинників, а також очікуваних і непередбачуваних наслідків реалізації. Оцінка здійснюється за шістьма базовими критеріями ОЕСР/КСР: релевантність (актуальність цілей); когерентність (узгодженість із іншими стратегіями); результативність (рівень виконання завдань); ефективність (раціональність використання ресурсів); вплив (довгострокові суспільно-економічні зміни); сталість (життєздатність результатів у майбутньому) [20].

Ефективна система стратегічного планування має базуватися на повному циклі управління: від аналізу потреб та імплементації до моніторингу й оцінювання, що спрямовано на забезпечення переходу від оперативного відновлення до стратегічного розвитку. Ключовими пріоритетами є посилення процесів ці-

лепокладання та впровадження наскрізного моніторингу. Раціональний підхід до планування забезпечує ефективне прогнозування ризиків та оптимізує розподіл обмежених державних ресурсів [22].

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13 серпня 2025 року № 853-р схвалено Концепцію національної системи стратегічного планування разом із планом заходів щодо її реалізації, що обумовлено практично відсутністю на загальнодержавному рівні простої та ефективної системи цілевизначення, цілепокладання та стратегічного планування, що спричиняло низку проблем: фрагментарністю великої кількості хаотичних стратегічних документів, які не були пов'язані між собою ієрархічно; декларативністю та відсутністю чітких фінансових зобов'язань, дорожніх карт чи механізмів реалізації; відсутністю практики оцінювання реальної ефективності документів, а також відповідальності за їх невиконання або неналежне виконання [11].

Ключові та визначальні аспекти цієї Концепції полягають у переході від екстенсивного зростання кількості недієвих програм до якісного планування, синхронізації національних цілей із фінансовими можливостями (бюджетом) та інвестиційними планами на основі інтеграції можливостей держави і бізнесу, що є важливою складовою євроінтеграційних зобов'язань України, зокрема в межах загальної реформи управління публічними інвестиціями (PIM – *Public Investment Management*) [11].

Уряд передбачив поетапну побудову національної системи стратегічного планування з чіткими часовими межами, що включає: розробку базового закону щодо розбудови національної системи стратегічного планування; впровадження ієрархії документів з чітким розмежуванням за рівнем важливості (національні довгострокові цілі, секторальні (галузеві) стратегії, регіональні та місцеві плани); інтеграцію стратегічного планування з управлінням публічними інвестиціями, зокрема, створення середньострокових планів пріоритетних інвестицій на рівні областей та територіальних громад; дієвий моніторинг на основі запровадження системи KPI (ключових показників ефективності) для кожного стратегічного документа та регулярна оцінка результатів [11].

Результатом реалізації Концепції має бути перетворення системи стратегічного планування в Україні з формального інструменту цілепокладання, планування та звітування на чіткий та фінансово підкріплений механізм державного управління, що задає зрозумілий вектор на посилення довіри до рішень влади як з боку громадян та бізнесу, так і з боку міжнародних партнерів.

Щодо останніх позитивних зрушень у зазначеній площині, солід відмітити ухвалені Кабінетом Міністрів України зміни до Плану України (програма *Ukraine Facility*) спрямовані на досягнення чітких інституційних результатів. По-перше, модернізація документа синхронізує реформи із критеріями вступу до ЄС та враховує емпіричний досвід виконання програми. По-друге, оновлення нормативного підґрунтя безпосередньо активує механізм залучення додаткового макроресурсу в обсязі 8,35 млрд євро в межах кредитного механізму «*Ukraine Support Loan*». По-третє, забезпечується системна гармонізація внутрішніх структурних кроків із динамічними потребами реалізації державних реформ і національними економічними та безпековими пріоритетами [15].

Висновки та перспективи подальших досліджень

Узагальнення нормативно-правових засад стратегічного планування регіонального розвитку України в умовах євроінтеграції свідчить про системну трансформацію вітчизняного законодавства та його поступову гармонізацію із принципами європейської регіональної політики. Модернізація системи стратегічного планування, впровадження нових підходів, таких як смарт-спеціалізація, геоінформаційні системи, моніторинг за результативними показниками, а також гармонізація нормативної бази із стандартами ЄС дозволили сформувати сучасний інституційний фундамент для стратегічного управління регіональним розвитком.

Водночас процес адаптації нормативної бази в умовах євроінтеграційного поступу та подолання наслідків воєнного стану потребує вирішення низки ключових завдань: усунення внутрішніх суперечностей, мінімізація дублювання функцій та неузгодженостей між документами державного, галузевого, регіонального та місцевого рівнів; удосконалення фінансових інструментів, посилення взаємозв'язку між стратегічними пріоритетами та бюджетним фінансуванням, зокрема через прозорі механізми та залучення європейських структурних фондів; інституційне забезпечення, підвищення спроможності органів місцевого самоврядування, Агенцій регіонального розвитку, залучення професійних громадських об'єднань в частині розроблення, моніторингу та оцінювання результативності планів, програм і проєктів.

Таким чином, подальше вдосконалення нормативних засад має базуватися на принципах багаторівневого врядування, субсидіарності та гнучкості, що є критично важливим для забезпечення стійкого повоєнного відновлення, конвергенції підходів до реалізації регіональної політики, успішної інтеграції національної системи стратегічного планування в економічний та безпековий простір Європейського Союзу.

Продовження системної роботи, спрямованої на формування національної екосистеми стратегічного планування, удосконалення нормативних засад її функціонування та розвитку, впровадження інноваційних підходів та підвищення ефективності виконання стратегічних планів, програм і проєктів в умовах повоєнного відновлення на шляху України до членства в ЄС та ОЕСР.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Деякі питання реалізації інструменту Ukraine Facility. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.11.2024 р. № 1318. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1318-2024-%D0%BF#Text>
2. Деякі питання розроблення Державної стратегії регіонального розвитку України і плану заходів з її реалізації та проведення моніторингу реалізації зазначених Стратегії і плану заходів. Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок, Форма типового документа, Звіт від 04.08.2023 р. № 817. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/817-2023-%D0%BF#Text>
3. Деякі питання розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації та проведення моніторингу реалізації зазначених стратегій і планів заходів.

Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок, Форма типового документа, Звіт, Перелік від 04.08.2023 р. № 816. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/816-2023-%D0%BF#Text>

4. Карп'як М. О., Габрель М. С., Назаркевич О. Б. Трансформація системи стратегічного планування регіонального розвитку в Україні: нормативні дисфункції та імплементація європейських практик. *Регіональна економіка*. 2025. №4 (118). С. 106-113. <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2025-4-10>

5. Мосін А. Модернізація системи стратегічного планування регіонального розвитку в Україні в умовах повоєнного відновлення. *Молодий вчений*. 2025. 2 (133), С. 137-144. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2025-2-133-19>

6. План для реалізації Ukraine Facility 2024–2027. Програма підтримки економіки. URL: <https://www.ukrainefacility.me.gov.ua/>

7. Політика згуртованості. ЄС та Україна. Аналітична записка. Інститут громадянського суспільства. 16.07.2024. <https://decentralization.gov.ua/news/18332>

8. Про засади державної регіональної політики. Закон України від 05.02.2015 р. №156-VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>

9. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки. Постанова Кабінету Міністрів України; Стратегія від 05.08.2020 . № 695 (Із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 940 від 13.08.2024 р.; № 272 від 07.03.202 р.5; № 1686 від 12.12.2025 р.; № 1796 від 31.12.2025 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>

10. Про затвердження порядків з питань відновлення та розвитку регіонів і територіальних громад. Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок, Форма типового документа, Перелік від 18.07.2023 р. № 731. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/731-2023-%D0%BF#Text>

11. Про схвалення Концепції національної системи стратегічного планування. Розпорядження Кабінету Міністрів України; Концепція, План, Заходи від 13.08.2025 р. № 853-р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/853-2025-%D1%80#Text>

12. Про схвалення Плану України. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.03.2024 р. № 244-р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/244-2024-%D1%80#Text>

13. Силенко М. Стратегічне планування в умовах невизначеності. *Економіка та суспільство*. 2024. № 69. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-77>

14. Уряд затвердив План для реалізації програми Ukraine Facility. Міністерство економіки України. 18.03.2024. <https://me.gov.ua/News/Detail/afde302c-93b3-4961-aa8e-4b13dcd94aa3?lang=uk-UA&title=UriadZatverdivPlanDliaRealizatsiiProgramiUkraineFacility>

15. Уряд схвалив оновлення Плану України для посилення євроінтеграційного виміру Ukraine Facility. Міністерство економіки, доквілля та сільського господарства України. 11.06.2026. <https://me.gov.ua/News/Detail/fe3cd4c1-3384-4048-9b18-9ba16fbe7938?lang=uk-UA&title=UkraineFacility>

16. Харченко О. Стратегічне планування регіонального розвитку України в умовах євроінтеграції. *Наукові перспективи*. 2026. 2(68). 2026. С. 2651-2660. Серія «Економіка». [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-2\(68\)-2651-2660](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-2(68)-2651-2660)

17. Цілі сталого розвитку. Україна. Добровільний національний огляд. 2020. URL: <https://ukraine.un.org/sites/default/files/2021-10/VNR%20SDG%20Ukraine%202020.pdf>

18. DREAM – система управління публічними інвестиціями. <https://dream.gov.ua/ua>

19. European Commission. Cohesion Policy legislation 2021-2027. Legislation and Guidance. https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/legislation-and-guidance/regulations_en

20. Evaluation criteria. OECD. 13 May, 2024. <https://www.oecd.org/en/topics/sub-issues/development-co-operation-evaluation-and-effectiveness/evaluation-criteria.html>

21. Glossary of Key Terms in Evaluation and Results Based Management. OECD, DAC, 2010 . URL: <https://unsdg.un.org/sites/default/files/OECD-Glossary-of-Key-Terms-in-Evaluation-and-Results-based-Management-Terminology.pdf>

22. Kulak A. O., Sitnikova N. P. Strategic Planning of National Development: International and Ukrainian Experience. Part II. National Experience of Strategic Planning in Ukraine. *Statistics of Ukraine*. 2024. 105(2). 95 – 107. <https://su-journal.com.ua/index.php/journal/article/view/445>

Конфлікт інтересів: автори засвідчують, що, незважаючи на те, що один із авторів статті є членом редакційної колегії цього журналу, процес рецензування, прийняття рішення щодо публікації та редагування проводилися незалежно, без його участі чи впливу. Остаточне рішення ухвалювалося іншими членами редакційної колегії, які не є співавторами. Будь-які потенційні конфлікти інтересів були повністю усунені шляхом зовнішнього контролю процесу.

Стаття надійшла до редакції 20.03.2026

Стаття рекомендована до друку 24.04.2026

Опубліковано 29.05.2026

Dmytro Karamyshev, Doctor of Sciences in Public Administration, Full Professor of the Department of Public Policy, Educational and Scientific Institute «Institute of Public Administration» of V. N. Karazin Kharkiv National University, 4 Svobody Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-1617-3240> e-mail: dvk1vip@gmail.com

Valentyn Suvorov, Candidate of Sciences in Public Administration, Assistant Professor of the Department of Public Health and Health Care Management of the Kharkiv National Medical University, 4 Nauky Avenue, Kharkiv, 61022, Ukraine
ORCID ID: <http://orcid.org/0009-0002-0196-4269> e-mail: vip.suvorov@gmail.com

Yuliia Didok, Doctor of Sciences in Public Administration, Full Professor of the Department of Public Administration and Civil Service, Educational and Scientific Institute «Institute of Public Administration» of V. N. Karazin Kharkiv National University, 4, Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-3364-115X> e-mail: yuliyadidok@gmail.com

REGULATORY AND LEGAL BASIS AND EUROPEAN INTEGRATION ASPECTS OF MODERNIZATION OF THE SYSTEM OF STRATEGIC PLANNING OF REGIONAL DEVELOPMENT IN THE CONDITIONS OF POST-WAR RECONSTRUCTION

Abstract. The article analyzes the regulatory framework and organizational approaches to improving the national system of strategic planning for regional development during post-war reconstruction. Practical recommendations are formulated for optimizing legislation and management tools for strategic planning for regional development, which will allow adapting regional policy to the modern requirements of European integration.

The analysis of the regulatory framework indicates a systemic transformation of Ukrainian legislation and its adaptation to the principles of EU regional policy. Thanks to the moderniza-

tion of the strategic planning system, in particular the introduction of smart specialization, geographic information systems and monitoring by key indicators, Ukraine has created a modern institutional foundation for effective strategic management of regional development.

It is substantiated that the adaptation of the regulatory framework in the context of European integration and post-war reconstruction requires solving the following strategic tasks: eliminating inconsistencies and contradictions, duplication of functions and discrepancies between strategic documents of the state, sectoral, regional and local levels; optimization of financial instruments, ensuring a clear link between strategic goals and budget allocations, in particular through transparent mechanisms and attracting funds from European structural funds; increasing the capacity of local governments and Regional Development Agencies, as well as actively involving the public sector in the processes of developing, monitoring and evaluating programs and projects.

It has been proven that further improvement of the regulatory framework should be based on the principles of subsidiarity, flexibility and multi-level governance. It is this approach that is critically important for: ensuring sustainable post-war recovery; convergence of regional policy implementation methods; successful integration of the domestic strategic planning system into the EU security and economic space.

Keywords: *state regional policy, state regional development strategy, strategic planning, regional development, regulatory and legal support, multi-level governance, European integration, principles of EU regional policy, post-war recovery.*

In cites: Karamyshev, D.V., Suvorov, V.P., & Didok, Ju.V. (2026). Regulatory and legal basis and European integration aspects of modernization of the system of strategic planning of regional development in the conditions of post-war reconstruction. *Theory and Practice of Public Administration*, 1(82), 9–28. <https://doi.org/10.26565/1727-6667-2026-1-01> [in Ukrainian].

REFERENCES:

1. Some issues of implementing the Ukraine Facility instrument. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 15.11.2024 No. 1318. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1318-2024-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

2. Some issues of developing the State Strategy for Regional Development of Ukraine and the Action Plan for its implementation and monitoring the implementation of the said Strategy and Action Plan. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine; Procedure, Form of a Standard Document, Report dated 04.08.2023 No. 817. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/817-2023-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

3. Some issues of developing regional development strategies and action plans for their implementation and monitoring the implementation of the said strategies and action plans. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine; Procedure, Form of a standard document, Report, List dated 04.08.2023 No. 816. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/816-2023-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

4. Karpyak M. O., Gabrel M. S., & Nazarkevych O. B. (2025). Transformation of the system of strategic planning of regional development in Ukraine: normative dysfunctions and implementation of European practices. *Regional economy*, 4(118), 106-113. <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2025-4-10> [in Ukrainian].

5. Mosin, A. (2025). Modernization of the system of strategic planning of regional development in Ukraine in the conditions of post-war recovery. *Young scientist*, 2 (133), 137-144. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2025-2-133-19> [in Ukrainian].
6. Plan for the implementation of the Ukraine Facility 2024–2027. Economic Support Program. URL: <https://www.ukrainefacility.me.gov.ua/> [in Ukrainian].
7. Cohesion Policy. EU and Ukraine. Analytical Note. Institute of Civil Society. 07/16/2024. <https://decentralization.gov.ua/news/18332> [in Ukrainian].
8. On the Principles of State Regional Policy. Law of Ukraine dated 05.02.2015 No. 156-VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text> [in Ukrainian].
9. On approval of the State Strategy for Regional Development for 2021-2027. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine; Strategy dated 05.08.2020 No. 695 (As amended in accordance with the Resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 940 dated 13.08.2024; No. 272 dated 07.03.2025; No. 1686 dated 12.12.2025; No. 1796 dated 31.12.2025. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
10. On approval of procedures on the restoration and development of regions and territorial communities. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine; Procedure, Form of a standard document, List dated 18.07.2023 No. 731. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/731-2023-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
11. On approval of the Concept National Strategic Planning System. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine; Concept, Plan, Measures dated 13.08.2025 No. 853-p. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/853-2025-%D1%80#Text> [in Ukrainian].
12. On Approval of the Plan of Ukraine. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 18.03.2024 No. 244-p. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/244-2024-%D1%80#Text> [in Ukrainian].
13. Silenko, M. (2024). Strategic Planning in Uncertainty. *Economy and Society*, (69). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-77> [in Ukrainian].
14. The Government Approved the Plan for the Implementation of the Ukraine Facility Program. Ministry of Economy of Ukraine. 03/18/2024. <https://me.gov.ua/News/Detail/afde302c-93b3-4961-aa8e-4b13dcd94aa3?lang=uk-UA&title=UriadZatverdivPlanDliaRealizatsiiProgramiUkraineFacility> [in Ukrainian].
15. The Government approved the update of the Plan of Ukraine to strengthen the European integration dimension of the Ukraine Facility. Ministry of Economy, Environment and Agriculture of Ukraine. 06/11/2026. <https://me.gov.ua/News/Detail/fe3cd4c1-3384-4048-9b18-9ba16fbe7938?lang=uk-UA&title=UkraineFacility> [in Ukrainian].
16. Kharchenko O. (2026). Strategic planning of regional development of Ukraine in the context of European integration. *Scientific Perspectives*, 2(68), 2651-2660. Series "Economy". [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-2\(68\)-2651-2660](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-2(68)-2651-2660) [in Ukrainian].
17. Sustainable Development Goals. Ukraine. Voluntary National Review. 2020. URL: <https://ukraine.un.org/sites/default/files/2021-10/VNR%20SDG%20Ukraine%202020.pdf> [in Ukrainian].
18. DREAM – Public Investment Management System. <https://dream.gov.ua/ua> [in Ukrainian].
19. European Commission. Cohesion Policy legislation 2021-2027. Legislation and Guidance. https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/legislation-and-guidance/regulations_en
20. Evaluation criteria. OECD. 13 May, 2024. <https://www.oecd.org/en/topics/sub-issues/development-co-operation-evaluation-and-effectiveness/evaluation-criteria.html>
21. Glossary of Key Terms in Evaluation and Results Based Management. OECD, DAC, 2010. URL: <https://unsdg.un.org/sites/default/files/OECD-Glossary-of-Key-Terms-in-Evaluation-and-Results-based-Management-Terminology.pdf>

Karamyshev D.V., Suvorov V.P., Didok Ju.V. Regulatory and legal basis and European integration aspects of modernization of the system of strategic planning of regional development ...

22. Kulak A. O., & Sitnikova, N. P. (2024). Strategic Planning of National Development: International and Ukrainian Experience. Part II. National Experience of Strategic Planning in Ukraine. *Statistics of Ukraine*, 105(2), 95–107. <https://su-journal.com.ua/index.php/journal/article/view/445>

Conflict of Interest: The authors declare that although one of the article's authors is a member of the editorial board of this journal, the peer review, editing, and publication decision-making processes were conducted independently, without their participation or influence. The final decision was made by other members of the editorial board who are not co-authors. Any potential conflicts of interest were fully eliminated through external oversight of the process.

The article was received by the editors 20.03.2026

The article is recommended for printing 24.04.2026

Published 29.05.2026